

Drie ongevraagde adviezen aan Arie Slob

In dit opiniestuk, gericht aan minister Arie Slob, houdt schrijver, cabaretier, trainer en voormalig Bij de Les-columnist Ivo Mijland een vlammend betoeg voor het vmbo: 'Arie Slob zegt eigenlijk, zonder dat hij het zelf in de gaten heeft, dat er een hoog en een laag is en dat een grote groep ouders niet meer moet verlangen naar hoog.'

door Ivo Mijland

'Het vmbo is niet een soort vergaarbak van kinderen die niet naar havo of vwo kunnen en dus maar naar het vmbo moeten. Dit is geen restonderwijs.' Met deze wijze woorden legde kersvers onderwijsminister Arie Slob in het Algemeen Dagblad (9 februari) de vinger op de juiste plek. Maar in datzelfde interview wijst diezelfde minister met diezelfde vinger naar de verkeerde plek. 'Stop met het omhoog drukken van kinderen', adviseert hij ouders. Daarmee doet hij de ouders die dat doen én de ouders die dat niet doen veel onrecht aan.

**'Goed, beter, best.
Mooi streven?'**

Slob zegt eigenlijk, zonder dat hij het zelf in de gaten heeft, dat er een hoog en een laag is en dat een grote groep ouders niet meer moet verlangen naar hoog. Als hij de charme van vmbo echt wil bekrachtigen, dan moet hij ouders niet oproepen te stoppen met omhoog drukken. Beter start hij met excuses aanbieden omdat de Nederlandse overheid een groot aantal schoolgaande kinderen al jarenlang omlaag-

drukt. Maar ik ben positief. Ik denk dat Slob echt meent wat hij zegt over het vmbo en dat hij niet door heeft wat hij zegt over ouders. Als hij bereid is om de wijzende vinger naar ouders te vervangen door iets positiefs en constructiefs - in het belang van wat hij zegt over het vmbo: 'Dit is geen restonderwijs' - dan gaan we nog veel plezier beleven aan deze nieuwe onderwijsminister...

Kip-en-ei-kwestie

Je kunt je richten op het gedrag van ouders. Op het omhoog drukken. Je kunt je ook richten op het gedrag van de overheid dat eraan voorafging. Op het omlaag drukken. Als je kind omlaaggedrukt wordt, ontstaat er vanzelf het verlangen om omhoog te drukken. Het is een soort kip-en-ei-kwestie. Hoewel Slob natuurlijk niet verantwoordelijk is voor het oude beleid, is hij wel de baas van de organisatie die omlaaggedrukt heeft. Om echt met de ouders in dialoog te komen, is het nodig om je te richten op wat er voorafging aan het omhoog drukken. Daarom heb ik drie ongevraagde adviezen aan minister Slob.

Zeg sorry voor het onderwijsbeleid van de afgelopen jaren

Onderwijs moest volgens voormalig staatssecretaris Sander Dekker excellent zijn. Excellente scholen, excellente leraren en excellente leerlingen. Het beste jongetje van de klas zijn: dat wilde Sander Dekker graag. En daarom zocht hij naar de beste jongetjes van de klas. Wat hij zich niet realiseerde, is dat 'ergens de beste in zijn' een nogal subjectief begrip is. Elk kind heeft een andere gereedheidskist. De overheid bepaalde hoe een excellente gereedheidskist eruit hoort te zien en de omschrijving van het holle begrip 'excellentie'. Want wanneer is een school het beste? Als je het hoogste cito-getal hebt van alle scholen in Nederland? Als je het hoogste slagingspercentage hebt? Als je de beste doorstroom hebt van vmbo naar havo? Of is een school excellent als het genoeg vakmensen aflevert die ook de komende jaren onze huizen bouwen, onze zieken verzorgen en onze verwarming komen repareren? Daar kwam fout twee van Dekker. De beste manier - volgens de VVD'er - om excellentie te meten, is met cijfers en rapporten. Scholen zijn uitgenodigd mee te doen aan 'ranking the school'. Op allerlei manieren zijn de afgelopen jaren toets- en meetmomenten en -instrumenten ingebouwd, om te screenen welke school het beste is. Sander Dekker zette hoog in op een plan om de doorstroom van vmbo naar havo te promoten. Maar met welk doel? Wilde hij van vmbo

een soort vho maken: voorbereidend havo-onderwijs? Goed, beter, best. Mooi streven? Alleen wat nou als die goed, beter, best op slechts een zeer klein deel van de talenten van kinderen gericht is? Goed, beter, best werd vergezeld met de term afstromen. Die term bestaat echt. En dat vind ik heel erg. Hoe moet dat voelen als je als ouders te horen krijgt: sorry, uw kind redt het niet en stroomt af naar het vmbo?

Gereedheidskist

Helaas gaat excellentie in de gereedheidskist slechts over een zeer beperkt pakket aan vaardigheden. Het brein werd door de norm van het ministerie vooral gewaardeerd als het goed kon denken. Hoeveel voetballtalenten zijn er de afgelopen jaren verloren gegaan, omdat topvoetbal en een havo-diploma niet samen gingen? Hoeveel potentiële talenten verloor de zorg de afgelopen jaren? Welke cabaretier in wording heeft zijn droom opzijgezet, omdat hij van alle kanten hoorde dat het toch echt serieuzer moest? Vertaalt die timmerman in de dop tijdens de les zijn verlangen om iets met zijn handen te maken soms in onrustig gedrag? En hoeveel talentvolle loodgieters zitten in het weekend op bijles voor wiskunde om havo 5 te kunnen halen? Slimheid zit hem in papieren en bewijsstukken die het slimme kind verzamelt. Een kind dat dit niet voor elkaar krijgt, is in die visie gemakkelijk af te doen als niet slim genoeg, ongemotiveerd of eigenwijs. Beste heer Slob: bied alle ouders en hun kinderen allereerst uw excuses aan voor een beleid waarin kinderen en hun ouders steeds te horen kregen dat er hoog is, en laag.

Geef erkenning aan de ouders die er niet ingetrappt zijn

Gelukkig zijn er veel ouders die zich niet gek lieten maken van de jacht op excellentie. Ik denk aan Koen. Hij kon naar de havo, maar hij wilde interieurbouwer worden. De omgeving riep: laat hem eerst maar zijn havo afmaken. Daarna kan hij altijd nog interieurbouwer worden. Gelukkig koos Koen - gesteund door zijn ouders - voor een opleiding waar hij niet leerde met zijn hoofd, maar met zijn handen. Hij is nu gelukkig met wat hij mag maken voor zijn klanten. Zo zijn er vele voorbeelden van ouders die zich niet gek lieten maken door de vele vileine oproepen van het ministerie. Zij keken niet naar wat het kind zou kunnen bereiken, maar vooral naar wat het zou willen bereiken. Zij hadden oog voor de passie en het

doorzettingsvermogen dat er in hun kind schuilging. Zij waren er trots op dat hun kind met een grote glimlach een vmbo-diploma haalde en doorstroomde naar een hem op het lijf geschreven beroepsopleiding. Beste heer Slob, geef deze groep ouders respect en een hele dikke pluim.

3

Advies

Geef erkenning aan de ouders die er wel ingetrapt zijn

Helaas is het niet alle ouders gelukt om alle druk van het ministerie te negeren. Zij lieten zich op feestjes verleiden door andere ouders die aangaven dat je met een vmbo-diploma nooit heel ver kunt komen. Zij betaalden veel geld aan bijles en huiswerkinstituten om hun kind mee te laten doen aan de zoektocht naar excellentie. Zij maakten in de avonduren het werkstuk voor hun kind. Zij haalden hun kind van de sportclub af, omdat het te veel tijd kostte. Ze hadden geen oog voor het uitzonderlijke tekentalent van hun kind, wel voor de drie vijven op zijn rapport. Deze ouders waren bang geworden. Bang dat hun kind het niet zou redden als het slechts vmbo zou halen. Dus drukten zij hun kind omhoog. En ook dat verdient respect. Ze deden het niet om hun kind te beschadigen. Beste heer Slob, deze ouders doen wat u wilt dat ze niet meer doen. Maar als u dat echt wilt, dan adviseer ik u eerst te erkennen dat het niet hun schuld is. Dat het logisch is dat ze onder druk van het systeem zijn gaan geloven dat dit nodig was voor een gelukkige toekomst. Lees deze ouders daarom niet de les. Ze doen het niet expres. Ze vermoeden dat ze er goed aan deden hun kind ver weg van het vmbo te houden.

Talentede kinderen

Terugkomend op uw oorspronkelijke oproep. Fijn dat u erkent dat het vmbo geen restonderwijs is. Het vmbo is een prachtige onderwijsstak met prachtige, talentvolle kinderen. Dat niet alle ouders dat zien, ligt aan het systeem waarin de ouders functioneren. Ik ben ervan overtuigd dat ouders willen stoppen met het omhoog drukken van kinderen.

Maar u zult dan moeten uitleggen, dat het omhoog drukken een reactie is op het beleid van uw ministerie. Dat is niet leuk voor uw collega's die op uw stoel zaten. Hopelijk bent u eindelijk weer een minister die er niet zit om het beste jongetje van de klas te zijn. Ik hoop dat u er zit omdat u vindt dat alle jongetjes en meisjes zichzelf in een voor hen zo best mogelijke klas mogen ontwikkelen. Ieder kind heeft het recht te voelen dat je mag zijn wie je bent. Ieder kind is in zo'n wereld het beste jongetje of meisje van de klas.

'Fijn dat u erkent dat het vmbo geen restonderwijs is'

PS Ik was zelf allesbehalve een excellente leerling. Gelukkig had ik het talent om eigenwijs te blijven.

Ivo Mijland schreef veel boeken, waaronder 'Ik ben toch té gek' en 'Step your mind'. Hij schrijft en spreekt over passend onderwijs en komt op voor de (onderwijs)rechten van alle kinderen. Met zijn cabaretvoorstelling 'Gekke kinderen zijn anders gewoon' spreekt hij voor leraren en ouders over een rechtvaardige manier om te kijken naar diversiteit bij kinderen.

Ivo Mijland

COLUMN

DOOR SABRINA BLOM

Met een beetje schrik een open blik

'Heb je even?' is denk ik mijn meest gestelde vraag als ik aanklop bij onze zorgcoördinator. 'Altijd', zo luidt het antwoord altijd. Dat is precies wat ik nodig heb, want ik loop geregeld bij haar naar binnen om over mijn leerlingen te spreken. Het gaat dan vaak over onverklaarbaar gedrag, drugsgedrag, zwangerschappen of twijfel over het schoolniveau, maar soms ook over een uitspraak van een leerling over een ernstige kwestie als zelfdoding. De problemen van de leerlingen lopen uiteen en zo ook de begeleiding die ik als loopbaanbegeleider kan en wil geven. Ik vind het belangrijk om deze verhalen te delen, maar door de waan van de dag heb ik structureel te weinig tijd om ze te vertellen.

'Ik schrik hier een beetje van'

Onlangs vertelde ik aan onze zorgcoördinator dat ik een speciale zin heb die ik bij leerlingen gebruik als zij mij een verhaal vertellen over een 'verkeerde daad' die zij hebben begaan: 'Ik schrik hier een beetje van.' Hoe simpel deze zin ook klinkt, hoe weldoordacht hij daadwerkelijk is. Leerlingen vertellen hun verhaal namelijk niet alleen aan mij als begeleider, maar vooral aan mij als mens. Ze zoeken een luisterend oor, een advies of ze gebruiken ons als spiegel. Daarom vind ik zo'n eerste reactie heel belangrijk. Val je van je stoel van verbazing, dan loop je de kans dat de student zich in het vervolg afsluit. Reageer je amper of onderkoeld, dan ziet de student de ernst van de situatie misschien niet in.

We weten natuurlijk vaak niet hoe hun ouders met hun kwesties omgaan en of zij een gezonde (maatschappelijk verantwoorde) respons geven aan hun kroost. Misschien gebruiken de studenten ons als proefpersoon. Ik hoor als loopbaanbegeleider over het mbo zoveel verhalen dat ik onbewust het risico loop om niet snel meer te schrikken. Het risico is dat ik heel persoonlijke problemen ga zien als 'weer een zwangerschap of liefdesprobleem' of 'de zoveelste diefstal of vechtpartij'. Dat is precies wat ik met de zin 'Ik schrik hier wel een beetje van' wil voorkomen. Ik geef aan dat het probleem of gedrag mij als mens laat schrikken. Als professional ben ik er om samen met de student het probleem te analyseren en om samen hulp te zoeken. Dus nee, ik keur de student niet af als mens, maar diens gedrag laat mij als mens wel schrikken. 'En? Werkt het?' vraagt mijn zorgcoördinator. 'Zeker!' zeg ik. Samen glimlachen we om mijn weldoordachte zin en we komen samen tot het besluit dat hij inderdaad goed toepasbaar is in veel gevallen. Misschien werkt 'ie ook wel voor jou. Je hebt garantie tot aan de schooldeur. Wellicht is het een mooie optie in het palet aan reacties die je kunt geven op een zwangerschap, vechtpartij, diefstal of liefdesprobleem. Reageer met open blik!

Dit is een gastcolumn van Sabrina Blom, slb'er op het ROC Midden Nederland. Ze houdt van haar werk, dus dat ze af en toe een mes van een student moet aangeven, of dat ze moet uitleggen dat Pim van Gogh geen schilder was die zijn eigen oor afsneed, neemt ze op de koop toe. Elke eerste maandag van de maand vertelt ze als onze vaste columnist over het wel en wee van haar werk op onze website: www.nvs-nvl.nl